

Barbara Przychodzeń
Teresa Kutajczyk
Wydział Badań i Analiz
Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

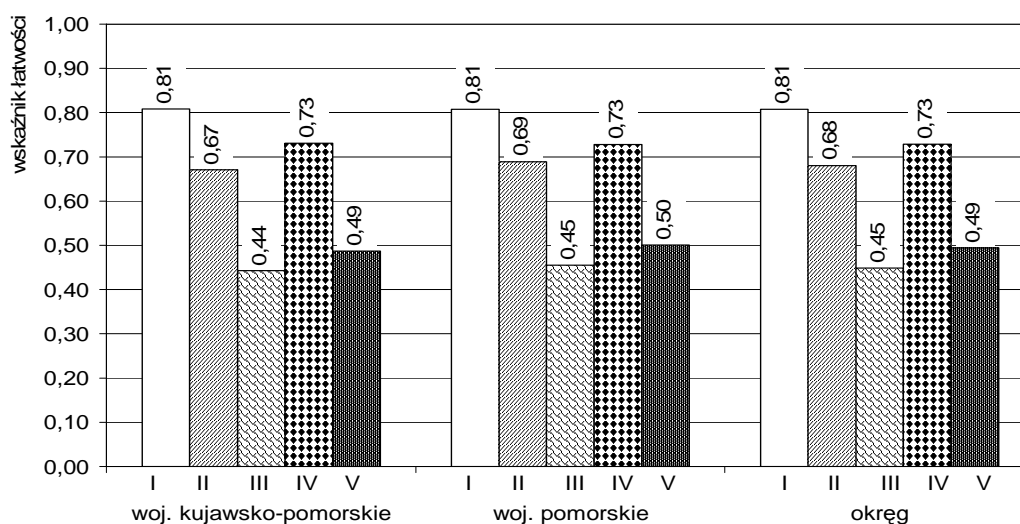
PROPOZYCJA OPISU STOPNIA OPANOWANIA UMIEJĘTNOŚCI SPRAWDZANYCH NA SPRAWDZIANIE W 2004 ROKU

(Zestaw standardowy)

W kwietniu 2004r. w klasie szóstej szkoły podstawowej dla uczniów województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku przeprowadziła sprawdzian poziomu opanowania umiejętności, określonych w standardach wymagań. Każdy uczeń, który przystąpił do sprawdzianu, otrzymał zaświadczenie o liczbie punktów uzyskanych za rozwiązanie zadań z całego zestawu oraz z poszczególnych kategorii standardów wymagań.

Jedną z miar stopnia opanowania sprawdzanych umiejętności jest wartość wskaźnika łatwości, która dla badanej grupy uczniów podczas sprawdzianu w 2004 roku wyniosła 0,63. W poszczególnych kategoriach standardów wymagań egzaminacyjnych wartości wskaźnika łatwości okazały się zróżnicowane. Przedstawia to rysunek 1. [1]

Rysunek 1. Wartości wskaźnika łatwości w kategoriach standardów wymagań egzaminacyjnych

- I. czytanie
- II. pisanie
- III. rozumowanie
- IV. korzystanie z informacji
- V. wykorzystywanie wiedzy w praktyce

Surowy wynik ucznia (w punktach) nie daje jednoznacznej informacji o poziomie jego osiągnięć na tle innych zdających. Natomiast umożliwia to wynik znormalizowany, wyrażony w dziewięciostopniowej skali staninowej. Takie przedstawienie wyniku pozwala na interpretację opisującą stopień opanowania umiejętności badanych danym zestawem zadań. W celu określenia wyników uczniów w staninach, wyniki punktowe uczniów uzyskane za rozwiązania zadań z zestawu standardowego pogrupowano w przedziały punktowe odpowiadające poszczególnym staninom [2]. Wyniki uczniów w znormalizowanej skali przedstawiono w tabeli 1.

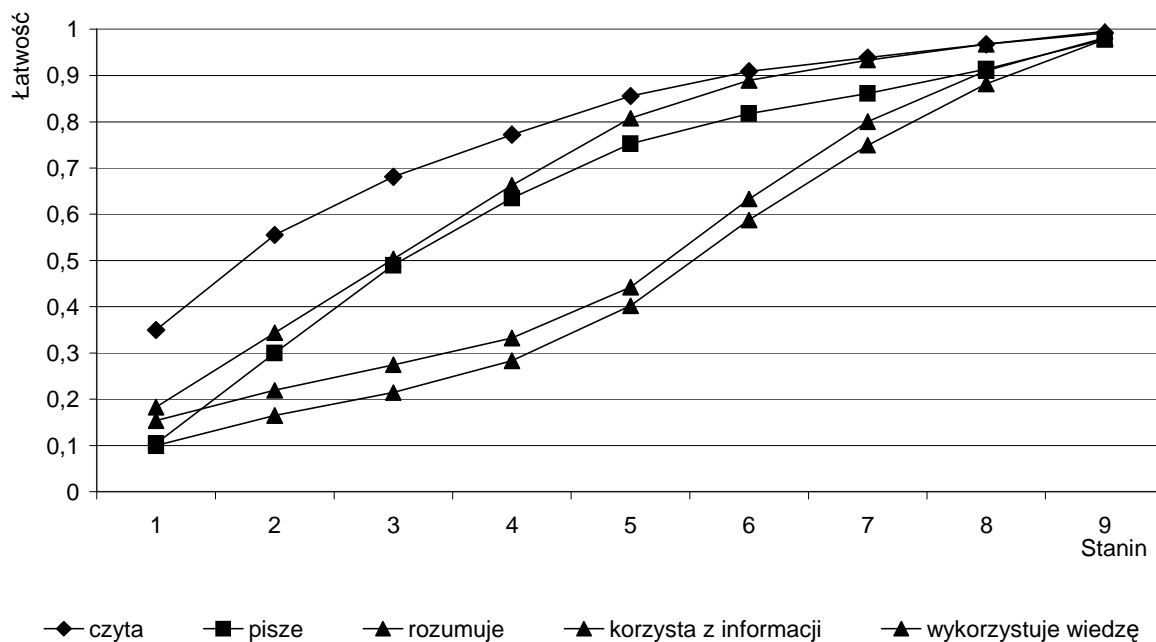
Tabela 1. Wyniki uczniów w skali staninowej w 2004 r.

Staniny	Procent wyników	Opis dydaktyczny wyniku	2004	
			Przedział punktowy	Liczebność
1	4%	najniższy	0 - 9	1861
2	7%	bardzo niski	10 - 14	4447
3	12%	niski	15 - 18	6252
4	17%	nizej średni	19 - 22	9057
5	20%	średni	23 - 27	13741
6	17%	wyżej średni	28 - 31	9680
7	12%	wysoki	32 - 35	8328
8	7%	bardzo wysoki	36 - 37	3629
9	4%	najwyższy	38 - 40	2967

Jaki jest poziom opanowania umiejętności z danej kategorii standardów wymagań w zależności od wyniku ucznia w skali staninowej?

Aby to ustalić, dla każdej z dziewięciu wyróżnionych grup uczniów o tych samych wynikach w staninach, oddzielnie obliczono łatwość poszczególnych kategorii standardów wymagań. Na rysunku 2. przedstawiono pięć krzywych. Każda z nich łączy dziewięć punktów ilustrujących łatwość danej kategorii standardów wymagań dla grupy uczniów, których wynik wyrażony jest odpowiednią pozycją w skali staninowej. Są to tzw. krzywe charakterystyczne sprawdzanych umiejętności w zakresie kategorii standardów wymagań.

Rysunek 2. Krzywe charakterystyczne sprawdzanych umiejętności w kategoriach standardów wymagań egzaminacyjnych – sprawdzian 2004 rok

Z przebiegu powyższych krzywych można stwierdzić między innymi:

- wartości wskaźnika łatwości wszystkich sprawdzanych umiejętności z poszczególnych kategorii standardów wymagań rosną wraz ze wzrostem wyniku ucznia w skali staninowej
- najłatwiejsze dla wszystkich uczniów, niezależnie od wyniku w skali staninowej, okazały się zadania sprawdzające umiejętności w kategorii standardu wymagań **czytanie**
- najtrudniejsze dla uczniów, niezależnie od ich wyniku w skali staninowej, okazały się zadania sprawdzające umiejętności w kategorii standardu wymagań **rozumowanie**.

Krzywe charakterystyczne można wykorzystać do opisu poziomu opanowania umiejętności przez każdą z dziewięciu grup uczniów, w zależności od pozycji ich wyniku na skali staninowej.

Zgodnie z propozycją prof. Bolesława Niemierki umiejętności z danej kategorii standardów wymagań zostały opanowane przez zdających, jeżeli łatwość zadań sprawdzających te umiejętności wynosi nie mniej niż 0,70, czyli gdy zdający uzyskali za nie co najmniej 70% punktów możliwych do uzyskania.

Zatem w 2004 roku:

- uczniowie, których wyniki znajdują się w staninach: 1.-3. (najniższym, bardzo niskim i niskim) nie opanowali sprawdzanych umiejętności ze wszystkich kategorii standardów wymagań
- uczniowie o wyniku mieszczącym się w czwartym staninie (niżej średni) opanowali sprawdzane umiejętności w zakresie **czytania**
- uczniowie, których wynik znajduje się w 5.i 6. staninie (średni i wyżej średni) opanowali sprawdzane umiejętności w zakresie **czytania, korzystania z informacji i pisania**
- uczniowie z wynikiem 7., 8. i 9. w skali staninowej (wynik wysoki, bardzo wysoki i najwyższy) opanowali sprawdzane umiejętności w zakresie wszystkich kategorii standardów wymagań.

Porządkując zadania sprawdzianu dla szkoły lub poszczególnych oddziałów według wskaźnika łatwości [1] można ten opis znacznie rozszerzyć wskazując uczniom i nauczycielom ich sukcesy, a także te umiejętności, których uczniowie nie opanowali. Pozwoli to zaplanować w taki sposób zajęcia edukacyjne, aby uwzględniały one czynności, które prowadzą do opanowania umiejętności określonych w standardach wymagań egzaminacyjnych.

Literatura

- [1] *Raport ze sprawdzianu przeprowadzonego w kwietniu 2004 roku w szóstych klasach szkół podstawowych na terenie województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego*, OKE w Gdańsku, Gdańsk 2004 r.
- [2] B. Niemierko: *Pomiar wyników kształcenia*, WSiP, Warszawa 1999 r.